

IK, ROLAND, 58 JAAR IN 2030

Hallo, ik ben Roland, een gewone man, bedacht op basis van het scenario van de onderzoeksgroep "Welvaart zonder groei". We zijn in 2030, ik ben 58, wat men nog niet zo lang geleden nog 'de pensioenleeftijd' noemde! Mijn leven is heel anders dan dat van mijn ouders op dezelfde leeftijd en daar ben ik blij om.

Niet enkel produceren en consumeren

We zijn vooral anders gaan denken over het leven, het werk en het ouder worden. Toen je in de tijd van mijn moeder stopte met werken, was eigenlijk je leven gedaan. Dat werd natuurlijk niet luidop gezegd, maar enkel en alleen omwille van het feit dat je niet meer productief bezig was, kreeg je het etiket van 'oudere' of van 'persoon die tot niets meer dient' opgeplakt. In de meeste culturen werden de 'ouderen' nochtans wel gerespecteerd, maar in de jaren 2000 werd je identiteit vooral bepaald door je werk en wat je consumeerde. Ik ben nu bijna 60 en eerlijk gezegd, ik ben blij dat ik die sociale 'degradatie' niet zal moeten ondergaan.

Het is niet zo dat de ouderen, die een groot deel van de bevolking uitmaken (40 %), nu meer gerespecteerd worden omdat ze langer

werken of meer diensten en goederen verbruiken (wat trouwens een tijdje als oplossing werd voorgesteld), het is zelfs eerder het omgekeerde, iedereen heeft nu meer de neiging om zich in te spannen voor contacten die de levenskwaliteit verbeteren in plaats van enkel en alleen te consumeren.

De hele economie is zelfs helemaal gedomaterialiseerd. Mijn zoon Diego studeerde sociologie en heeft ons de verschillende evoluties van de laatste 20 jaar uitgelegd. Volgens hem heeft de functionele economie kunnen doen waar alle andere economische modellen niet in slaagden, namelijk technische en sociale innovatie samenbrengen. Dat klinkt erg theoretisch, maar in het dagelijkse leven denk ik dat iedereen het apprecieert dat we allemaal terug dichter bij elkaar staan, dat we veel zelf produceren en dat we niet altijd voor alles geld hoeven te gebruiken.

Vorig jaar hebben we de 'Fureai Kippu' ingevoerd, dat is een complementaire munt die een dertigtal jaar geleden werd uitgevonden in Japan als oplossing voor het stijgend aantal ouderen. Het principe is dat je voor elk uur dat je voor een oudere zorgt, een bepaalde aantal kredietpunten krijgt, een uur verzorging is bijvoorbeeld meer punten waard dan een uur koken. Die kredietpunten kan je opsparen om ze later zelf op te gebruiken of je kan ze ook aan iemand geven waarvan je denkt dat die het meer nodig heeft, bijvoorbeeld aan een ouder familielid.

Gekozen loopbanen

Toen mijn moeder rond 2010 op pensioen gingen dacht de overheid dat ze de pensioenen niet meer zou kunnen betalen. Ze wachtten op een economische 'relance'...

die er nooit is gekomen. Ze waren dus wel verplicht om het systeem te veranderen. Voortaan werden alle uitkeringen (werkloosheidsuitkering, pensioen, kortingen op de sociale lasten, ...) die de staat betaalde

gegroepeerd. We hebben ook alle fiscale voordelen rond aanvullende pensioenen (de fameuze 2de en 3de pijlers) afgeschaft.

Vandaag zijn er nog steeds fiscale voordelen, maar enkel voor investeringen in sociale projecten of in projecten die bijdragen aan de vergroening van de economie.

"IEDEREEN HEEFT NU MEER
DE NEIGING OM ZICH IN TE
SPANNEN VOOR CONTACTEN
DIE DE LEVENSKWALITEIT
VERBETEREN IN PLAATS
VAN ENKEL EN ALLEEN TE
CONSUMEREN"

Jeanne, mijn moeder, zegt vaak dat ze veel liever nu jong was geweest. Het klopt, de wereld is niet meer dezelfde! Toen 20 jaar geleden iedereen zich bewust werd van de gevaren van klimaatsverandering en van het feit dat de economie nooit meer zou zijn als daarvoor, moesten we onze levenswijze aanpassen. We consumeren nu veel minder, maar wel beter en anders.

Het resultaat? We zijn erin geslaagd een bedrag van 60 miljard te verzamelen en door dat bedrag goed te beheren, kan iedereen die ouder is dan 18 jaar nu gebruik maken van het onvoorwaardelijk basisinkomen. Dat bedrag wordt niet sowieso gestort, je kan het bijvoorbeeld ook op een rekening laten groeien en er pas gebruik van maken als je het nodig hebt. Soumia, mijn partner, en ik hebben het niet meteen nodig want we werken nog allebei, alhoewel ik er misschien een stukje van ga gebruiken om mijn droom na te jagen en het bedrijf waar ik nu werk ga verlaten om een andere activiteit uit te oefenen totdat ik wil stoppen met werken.

We 'moeten' niet meer stoppen met werken wanneer we een bepaalde leeftijd (wat men noemde 'de pensioenleeftijd') hebben bereikt, net zoals we ook niet meer heel ons leven lang zonder onderbreking voltijds hoeven te werken. Iedereen werkt op zijn eigen ritme en het klinkt misschien tegenstrijdig,

maar de mensen werken nu langer dan vroeger! Misschien komt dat wel omdat ze op hun 50 jaar niet meer helemaal uitgeput zijn. Ik heb mijn carrière 'draaglijker' gemaakt door op bepaalde momenten wat minder te gaan werken. Nu ik bijna 60 ben, zie ik mezelf de eerstkomende tien jaar niet onmiddellijk stoppen.

Er zijn in ieder geval ook een heleboel activiteiten bijgekomen die ouderen kunnen uitoefenen omdat ze niet te zwaar zijn. Zo zou ik bijvoorbeeld wel een van de mensen willen zijn die instaan voor het beheer van parkings van de gedeelde wagens op waterstof. Die brandstof heeft petroleum eindelijk definitief van het toneel verdrongen. Als ik dat zou gaan doen kan ik mij verder blijven

engageren voor iets nuttigs en blijf ik contacten hebben met collega's.

Mijn zoon heeft net de universiteit verlaten en zoals iedereen in die situatie was hij ongerust of hij wel een job zal vinden. Ik ben er zeker van dat hij iets zal vinden en misschien stopt hij binnen 5 jaar wel enkele maanden met werken om iets voor zichzelf te doen. Of om te reizen. Vermits het nu geen probleem meer is om werk en persoonlijke projecten af te wisselen, moet hij er inderdaad van genieten!

Het beeld dat we van ouderen hadden, is helemaal veranderd. Er zijn nu immers mensen van 70 die nog werken en mensen van 40 die ervoor kiezen om even niets te doen. De breuk tussen de actieven en diegenen die 'gedaan hebben met werken' is helemaal verdwenen. Het gaat eigenlijk zelfs nog verder. De spanning tussen de verschillende generaties, ontstaan doordat jongeren de indruk hadden dat zij moesten betalen voor de ouderen op rust, en hen daardoor zagen als niet-productieve profiteurs, is helemaal verdwenen.

De ouderen hebben geen reden meer om de jongeren iets kwalijk te nemen, want ze worden niet meer uit de arbeidsmarkt en het sociale leven geduwd om plaats te maken voor de jongeren.

"EEN COMPLEMENTAIRE
MUNT WERD EEN
DERTIGTAL JAAR
GELEDEN UITGEVONDEN
IN JAPAN ALS OPLOSSING
VOOR HET STIJGEND
AANTAL OUDEREN"

Samenwonen en lokaler leven

Mijn partner, Soumia, is een veertiger en zij zou graag een deel van haar spaargeld gebruiken om een huis te kopen, misschien wel op het platteland, dicht bij waar mijn moeder woont, zo zouden we voor haar kunnen zorgen. Dat zou dan een soort kangoeroe-wonen met een familiaal sausje zijn. In 2030 is het eindelijk terug een beetje zoals in de vorige eeuw, namelijk dat ouderen opnieuw door hun naasten worden verzorgd. Ik denk dat mensen het beu waren om te betalen voor diensten die vroeger spontaan door familieleden werden aangeboden: het aanpassen van de woning, wat hulp krijgen in het huishouden, helpen bij het wassen of eten maken. Mijn moeder heeft bovendien gezegd dat ze zich veiliger zou voelen als ze omringd zou zijn door haar familie, waardoor ze trouwens ook langer zelfstandig kan leven.

Het zou inderdaad geen slecht idee zijn om zo'n huis te kopen want we kunnen een interessante premie krijgen van de staat. Die premie moedigt mensen aan, of het nu familie van elkaar is of niet, om zich te groeperen, om samen te wonen, en zo de woningen optimaal te benutten.

Het leven is niet altijd gemakkelijk geweest voor mijn moeder, maar nu heeft ze tenminste veel meer financiële zekerheid. Ze krijgt haar basisinkomen en binnenkort zal ze ook een rente krijgen die voorbehouden is voor oudere mensen om hun kosten te kunnen blijven dekken.

Ik heb gelezen dat in 2015, toen we net begonnen na te denken over een nieuw maat-

schappelijk en economisch model, er weinig vertrouwen was in het slagen daarvan. Nochtans moet meer dan de helft van de actieve bevolking niet aan zijn spaargeld zitten en krijgen 65-plussers 1 500 euro per maand.

Er zijn natuurlijk nog steeds wetten die specifiek op de ouderen zijn gericht. In de generatie van mijn moeder zijn er nog steeds mensen die het moeilijk hebben omdat ze al langer in een preciaire situatie zaten. Bovendien hebben senioren nog steeds specifieke behoeften rond gezondheidszorg waarmee we hen moeten helpen.

Mijn generatie is over het algemeen in betere gezondheid dan de generatie van mijn moeder op dezelfde leeftijd. Dat komt hoogstwaarschijnlijk door de nieuwe strategieën van de overheden, die moedigden de mensen aan om gezonder te eten en meer te bewegen. Nieuw is dit niet, maar gecombineerd met een verminderde niveau van stress (van het werk en van de files om naar datzelfde werk te rijden) dan heb je meteen een heel verschil. Toen de prijs van een pakje sigaretten in 1 dag tijd verdubbelde en bereide maaltijden met meer dan 20 % vet belast werden aan 250 %, was de boodschap heel duidelijk: producten die de gezondheid schaden zullen vanaf nu zwaar worden belast.

"DOOR DAT BEDRAG GOED TE BEHEREN, KAN IEDEREEN DIE OUDER IS DAN 78 JAAR NU GEBRUIK MAKEN VAN HET ONVOORWAARDELIJK BASISINKOMEN"

Mijn moeder zegt dat de gezondheidskosten gedaald zijn, zeker in vergelijking met de tijd waarin mijn vader zwaar ziek was, net voor zijn dood. Die prijsdaling is heel ingrijpend geworden toen we de reglementering rond patenten van geneesmiddelen veranderden en dat we dankzij het 'kiwi-model' farmaceutische bedrijven tegen elkaar lieten concurreren waardoor de prijzen dalen. Ook worden alle zorgen niet meer op dezelfde manier gefinancierd, het is toch normaal dat een liposuctie minder belangrijk is dan onderzoek naar borstkanker.

Er zijn heel wat veranderingen in ons da-

gelijks leven doordat we minder consumeren, minder schadelijke CO2 uitstoten en we anders met elkaar omgaan. We verplaatsen ons veel minder omdat we terug in het centrum van de steden en gemeenten zijn gaan wonen, waar een 'Huis voor openbare diensten' alle faciliteiten biedt die je nodig hebt. Voor oudere personen is dat erg gemakkelijk en wanneer ze zich alsnog willen verplaatsen, kunnen ze gebruiken ma-

"DIE PRIJSDALING IS HEEL INGRIJPEND GEWORDEN TOEN WE DANKZIJ HET 'KIWI-MODEL' FARMACEUTISCHE BEDRIJVEN TEGEN ELKAAR LIETEN CONCURREREN"

ken van gecombineerde formules van openbaar vervoer en autodelen.

Het meest geniale systeem dat men heeft ontwikkeld is dat van de collectieve 3D printers georganiseerd per wijk en beheerd door ouderen. Diego, die de nieuwe technologieën meer

gewoon is dan ik, vindt dat maar normaal, maar ik vind het ronduit indrukwekkend! Ze maken gebruiksvoorwerpen of wisselstukken voor andere apparaten en dat allemaal met materialen die vroeger niet werden gerecycled. Die printers zijn zelf ook helemaal niet vervuילend!

Mijn moeder zegt dat het vooral verbazingwekkend is met welke snelheid de nieuwe oriëntatie en aanpassingen in de maatschappij zijn doorgevoerd. Haar ouders vertelden haar over de New Deal van de vorige eeuw. Wij hadden ook zoiets nodig en het werd een nieuw Sociaal Pact die de aanhoudende crisis moest overwinnen. Dit heeft zelfs onze manier van denken veranderd. Het gemeenschappelijk maken van een aantal consumptiemiddelen en van noodzakelijk diensten heeft de gevolgen van armoede bijna helemaal weggewerkt. Zelfs als je weinig inkomsten hebt, heb je toegang tot een hele reeks noodzakelijk diensten, zoals gezondheidszorg of degelijke huisvesting, maar ook tot cultuur. Kansarme mensen voelen zich daarvoor niet langer uitgesloten.

